

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022 (HE 146/2021 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 1.11.2021.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- budjettineuvos Merja Salmi, valtiovarainministeriö
- ylijohtaja Atte Jääskeläinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- ylijohtaja Riitta Kaivosoja, opetus- ja kulttuuriministeriö
- ylijohtaja Petri Lempinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- ylijohtaja Esko Ranto, opetus- ja kulttuuriministeriö
- talousjohtaja Pasi Rentola, opetus- ja kulttuuriministeriö
- johtaja Kati Lounema, Opetushallitus
- pääjohtaja Heikki Mannila, Suomen Akatemia
- horisontaalitoiminnan johtava asiantuntija Päivi Lindberg, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- kehittämisspäälikkö Kaisa Pasanen, Socca — Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus
- erityisasiantuntija Päivi Väisänen-Haapanen, Suomen Kuntaliitto
- toimitusjohtaja Raija Koli, Frame-säätiö sr
- toiminnanjohtaja Ida Mielityinen, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
- asiantuntija Saku Lehtinen, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
- pääsihteeri Hanna Kosonen, Forum Artis ry
- pääsihteeri Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- kehitysjohtaja Kristian Wahlbeck, MIELI Suomen Mielenterveys ry
- toiminnanjohtaja Virpi Utriainen, Nuori Yrittäjyys ry
- koulutusjohtaja Heljä Misukka, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- puheenjohtaja Jukka Heikkilä, Professoriliitto ry
- johtaja Laura Rissanen, Sivistystyönantajat ry
- toimitusjohtaja Mikko Salonen, Suomen Olympiakomitea ry

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2021 vp

- toiminnanjohtaja Tanja Risikko, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
- asiantuntija Touko Apajalahti, Teknologiateollisuus ry
- Porin yliopistokeskuksen johtaja Tarmo Lipping, Yliopistokeskusten yhteistyöfoorumi
- professori Niina Junttila

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- tutkijayliopettaja (tenure track) Mika Tammilehto, Hämeen ammattikorkeakoulu
- Helsingin yliopisto
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
- Taiteen edistämiskeskus
- Valtion liikuntaneuvosto
- Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore
- Kuntoutussäätiö
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- Keskuskauppakamari
- Koulukinoyhdistys ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Sanasto ry
- Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry
- professori Jani Erola

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahataso vuoden 2022 talousarvioesityksessä on 7,4 miljardia euroa. Vuodelle 2022 osoitetaan muun muassa oppivelvollisuus uudistuksen toimeenpanon jatkamiseen 65 miljoonaa euroa, varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen uudistukseen 15 miljoonaa euroa sekä oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistukseen 5 miljoonaa euroa. Kansallisteatterin peruskorjaukseen osoitetaan 10 miljoonaa euroa, ja näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseksi talousarvioesityksessä on osoitettu 1 miljoonaa euroa.

Valiokunta pitää kannatettavana, että hallitus jatkaa talousarvioesityksessä panostuksia kasvatukseen, perus- ja toisen asteen koulutukseen, korkeakouluopetukseen ja tieteeseen sekä kulttuuriin ja taiteeseen, liikuntaan ja nuorisotyöhön.

Valiokunta on päättänyt käsitellä hallituksen vuoden 2022 talousarvioesitystä seuraavista teemoista: korona-ajan aiheuttama oppimisen ja hyvinvoinnin vaje, kulttuuri ja liikunta, tiede ja tutkimus sekä osaamisen ja työvoiman tarpeen kohtaanto.

Korona-ajan aiheuttama oppimisen ja hyvinvoinnin vaje

Valiokunta viitaten aikaisempaan lausuntoonsa (SiVL 10/2021 vp s. 8—9) painottaa oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin suunnitelmallista vahvistamista, sillä vain hyvinvoiva oppija op-

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2021 vp

pii. Hyvinvointia edistävät kasvu- ja oppimisympäristöt tukevat niin lasten ja nuorten kuin kasvatus- ja opetusalan henkilöstön mielen hyvinvointia.

Korona-aika on aiheuttanut lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen vajetta, jonka korjaaminen on välttämätöntä kaikilla koulutusasteilla. Koska kaikki pandemia-ajan seuraukset eivät ole vielä nähtävissä, hyvinvoinnin ja oppimisen puutteiden korjaamiseen tulee välittömien toimien lisäksi varata riittävästi aikaa ja resursseja myöhempiä tarpeita varten.

Monet oppilaat ja opiskelijat sekä opettajat ja muu opetushenkilöstö ovat kokeneet korona-ajan vaikeana ja kuormittavana. Koronaepidemian aika on lisännyt ahdistuneisuutta, levottomuutta, stressiä ja uupumusta. Oppijoiden saamaa tukea etäopiskelun aikana ei ole koettu kaikilta osin riittäväksi. Pitkä etätyöskentely ja peruuntuneet perinteiset tilaisuudet sekä rajoitetut sosiaaliset suhteet ovat haastaneet sekä opiskelijoiden että opetushenkilöstön jaksamista. Toisaalta kokemukset poikkeuksellisista opetusjärjestelyistä myös jakavat oppijoita kaikilla koulutusasteilla, ja osalle etäopiskelu on sopinut hyvin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lasten ja nuorten yksinäisyyden kokemukset ovat olleet nousussa jo pitkään, mutta koronaepidemian aikana kokemukset ulkopuolisuudesta ovat kohonneet erityisesti nuorten osalta hälyttävän korkeiksi. Asiantuntijalausunnossa on tuotu esille, että yksinäisyyden ongelmaa ei voida ratkaista pelkästään ehkäisemisen keinoin, vaan käyttöön on otettava myös tilanteen nopeaan korjaamiseen tähtäviä toimenpiteitä. Valiokunta korostaa, että toimet yksinäisyyden vähentämiseksi kaikilla koulutusasteilla tulee aloittaa välittömästi.

Korona-ajan vaikutuksista oppimistuloksiin ja hyvinvointiin tarvitaan lisää tutkimustietoa. Sitä tarvitaan päätöksenteon tueksi esimerkiksi arvioitaessa oppimis- ja hyvinvointivajeen kuromiseen suunnattavien resurssien kohdentamista mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan lisäksi talousarvioesityksessä myös sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan sisältyy lapsiin ja nuoriin kohdentuvaa merkittävää rahoitusta. Tämä on tärkeää, sillä hyvinvoinnin ja oppimisen tuki rakentuu parhaiten kasvatus-, opetus-, kulttuuri-, nuoriso- ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyössä. (*Valiokunnan lausumaesitys 1*)

Valiokunta toteaa, että myös harrastustoiminnalla ja urheiluvalmennuksella on tärkeä rooli lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen sekä mielenterveyden tukemisessa. Liikuntatoimen määrärahojen turvaaminen on näin ollen merkittävä osatekijä myös lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Lisäksi lasten ja nuorten harrastustoimintaan liittyvä Suomen mallin rahoitus tuo lisää harrastuksia lasten ja nuorten koulupäivän yhteyteen.

Yhteistyö mm. nuoriso- ja liikuntajärjestöjen kanssa on erittäin tärkeää. Yksi esimerkki monista hyvistä toiminnoista edistää lasten ja nuorten hyvinvointia on Nuori Yrittäjyys -toiminta. Se on tavoittanut ohjelmillaan ja muulla toiminnallaan kymmeniätuhansia lapsia ja nuoria antaen heille mahdollisuuden osallisuuden ja onnistumisen kokemuksiin.

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2021 vp

Kulttuuri ja liikunta

Valiokunta korostaa, että korona-ajan rajoitukset ovat vahingoittaneet luovia aloja ja tapahtumaloja voimakkaasti, mistä valiokunta on kantanut suurta huolta koko pandemian ajan (mm. SiVL 15/2021 vp, SiVL 12/2021 vp, SiVL 11/2021 vp ja SiVL 10/2021 vp).

Rahapelitoiminnan tuotot. Valiokunta pitää erittäin hyvänä, että rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisestä johtuvat aiemmin suunnitellut rahoituksen vähennykset vuodelle 2022 peruttiin. Kyseiset leikkaukset olisivat osuneet kulttuurin ja taiteen ytimeen sekä vähentäneet ja yksipuolistaneet kulttuurin ja taiteen tarjontaa ja saavutettavuutta. Liikunnan osalta määrärahojen alentuminen tilanteessa, jossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, yhteisöllisyydelle ja jaetuille kokemuksille on erityinen tarve koronakriisin jälkeen, olisi ollut erittäin kielteistä.

Valiokunta kantaa vakavaa huolta rahapelituottojen vähenemisen seurauksista vuoden 2022 jälkeen. Asiaan on ehdottoman tärkeää löytää vakaa ja ennakoitava ratkaisu, joka koskee taiteen, kulttuurin ja liikunnan ohella nuorisotyötä sekä tiedettä ja tutkimusta. Rahoituksen riittävä taso pitkällä aikavälillä tulee turvata kestäväällä tavalla mahdollisimman pian.

Kulttuuri. Valiokunta korostaa hallitusohjelman linjauksia lisätä kulttuurin toimintaedellytysten vahvistumista ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta sekä kasvattaa kulttuurin ja taiteen määrärahojen osuutta valtion budjetissa asteittain yhteen prosenttiin.

Luovien alojen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on ollut perinteisesti Pohjoismaiden pienin. Hallituksella on tavoite nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin vuosikymmenen puolivälissä ja kasvattaa työllisten määrää hallituksen työllisyystoimenpitein 80 000 henkilöllä vuosikymmenen loppuun mennessä. Taiteen, kulttuurin ja luovien alojen työllistämisen ja kehittämispotentiaali tulee tunnustaa. Valiokunta korostaa alaan investoimisen suurta merkitystä myös työllisyyden ja talouden näkökulmasta.

Valiokunta pitää tärkeänä löytää toimivia ratkaisuja sekä taiteen ja kulttuurin toimintaedellytysten että niihin osallistumisen mahdollisuuksien parantamiseksi edelleen. Näistä hyviä esimerkkejä ovat Taidetestaajat-toiminta sekä näyttelypalkkiomalli.

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille tarve nostaa lainauskorvausmäärärahan tasoa siten, että e-kirjat ja e-äänikirjat saataisiin lainauskorvauksen piiriin. Saadun lausunnon mukaan e-kirjojen ja e-äänikirjojen lainaaminen lisääntyy Suomessa nopeasti. Lainauskorvauksen laajentamisella voitaisiin varmistaa tekijöiden pysyminen lainausmuodosta riippumatta mukana arvoketjussa silloin, kun heidän teoksiaan lainataan yleisistä kirjastoista ja korkeakoulukirjastoista.

Liikunta. Liikuntabudjetilla luodaan liikunnan ja urheilun edellytyksiä rahoittaen muun muassa liikunnan olosuhteita, liikuntaohjelmia, liikunnan kansalaisjärjestöjä ja huippu-urheilua. Näiden panostusten tarpeellisuutta kuvaavat liikkumattomuuden yhteiskunnalliset kustannukset, jotka UKK-instituutin raportin (2018) mukaan ovat vähintään 3 miljardia euroa vuosittain. Iso osa kansansairauksista ja siten sote-menoista sekä tuottavuuden alentumisesta ja lyhyistä työurista aiheutuu haitallisista elintavoista. Valiokunta katsoo, että liikunta on hyvä keino edistää ihmisten terveyttä ja toimintakykyä.

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2021 vp

Tiede ja tutkimus

Valiokunta painottaa tieteen ja tutkimuksen riittävän ja pitkäjänteisen rahoituksen turvaamista. Asiantuntijalausunnon mukaan vuonna 2022, kun perusrahoituksen lisäksi otetaan huomioon RRF-instrumentti, arvonalisäverokompensatiot, rakennerahastot, yliopistollisten sairaaloiden sote-sektorin tutkimusrahoituksen pysyttäminen ja yliopistojen pääomittaminen, korkeakoulu-sektorin rahoitustilanne näyttää vuoden 2022 osalta tyydyttävältä. Sen sijaan puutteena ovat riittämätön panostus tieteelliseen tutkimustoimintaan Suomen Akatemian rahoitusleikkausten perumisesta riippumatta sekä tieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen rahoituksen epävarmat näkymät vuosina 2023 ja 2024.

Valiokunta asiantuntijalausuntoon viitaten kiinnittää huomiota laskelmaan, jonka mukaan Suomen Akatemian myöntövaltuudet ovat kuluvaan vuoteen (2021) verrattuna vuonna 2023 155 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 175 miljoonaa euroa pienemmät. Suomen Akatemian myöntövaltuuden muutokset kohdistuisivat lähinnä yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin. Esimerkiksi 131 miljoonan leikkaus tarkoittaisi laskennallisesti noin 115 miljoonan leikkausta yliopistojen rahoitukseen ja noin 16 miljoonan euron leikkausta tutkimuslaitosten rahoitukseen.

Puutteellisella rahoituksella Suomi ei pärjää tutkimustoiminnan kehityksessä kilpailijamaihin verrattuna, ja tavoite saavuttaa neljän prosentin TKI-osuus BKT:sta käy vaikeaksi. Neljän prosentin tavoitteeseen pääsy edellyttää asiantuntijalausunnon mukaan lisärahoitusta keskimäärin noin 600 miljoonaa euroa vuodessa, josta julkisen rahoituksen osuus on noin 200 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää tärkeänä, että neljän prosentin tavoitteen toteutumiseen sitoudutaan.

Valiokunta pitää tärkeänä kiinnittää huomiota tieteen tekijöiden mahdollisuuksiin keskittyä laadukkaaseen tutkimustyöhön. Sitä on haitannut hallinnollisten tehtävien ja tutkimusrahakemusten valmistelutyön siirtyminen yhä enemmän tutkijoiden tehtäviksi näihin tehtäviin erikoistuneen henkilöstön vajeen vuoksi. Tämä epäkohta tulee korjata.

Rahoituksen riittävydestä ja pitkäjänteisyydestä tulee huolehtia myös korkeakoulutuksen ja sille asetettujen tavoitteiden turvaamiseksi. Esimerkiksi tavoite nostaa korkeakoulutettujen määrä 50 prosenttiin nuorista aikuisista vuoteen 2030 mennessä edellyttää korkeakoulujen tutkintomäärien ja resurssien pitkäjänteistä lisäämistä.

Valtion tutkimusrahoitukseen (VTR) yliopistotasoisille terveydenhuollon yksiköille ja sosiaalityöhön hallitus ei esitä muutosta. Valiokunta pitää tärkeänä edellä mainitun rahoituksen riittävyyden turvaamista yliopistosairaalan akateemisen tutkimuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä edellä mainitun rahoituksen riittävyyden turvaamista eduskunnan hyväksymän lausuman (EK 24/2019 vp, lausuma 7) mukaisesti.

Valiokunta korostaa ammattikorkeakoulujen tärkeää roolia työllisyyden ja kasvun tekijänä. Ammattikorkeakoulut ovat merkittäviä pienten ja keskisuurten yritysten kumppaneita tuoden vahvaa osaamista pk-yritysten TKI-työhön. Näiden mahdollisuuksien hyödyntämistä haittaa ammattikorkeakoulujen pysyvän TKI-rahoituksen puute.

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2021 vp

Valiokunta katsoo, että yliopistokeskuksilla on merkittävää potentiaalia edistää korkeakoulutuksen alueellista ja sosioekonomista tasa-arvoa, kehittää jatkuvan oppimisen palveluja työelämälähtöisesti sekä toimia yliopistojen tutkimus- ja kehittämistoiminnan alustoina vaikutusalueiltaan.

Osaamisen ja työvoiman tarpeen kohtaanto

Suomen työmarkkinoilla on merkittäviä osaamisen ja työvoiman kysynnän kohtaanto-ongelmia. Samaan aikaan vallitsee työttömyyttä ja pulaa osaavista työntekijöistä. Suomessa työvoimapula koskee erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Valiokunta kantaa vakavaa huolta koulutussektorin, esimerkiksi varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä erityisopettajien, osaajapulasta, mikä vaarantaa kasvatuksen ja opetuksen laadun turvaamisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Pula osaavasta työvoimasta koskee erittäin laajasti myös eri alojen yrityksiä eri puolilla Suomea. Talousarvioesityksessä esitetyt keinot vaativat vielä lisätoimenpiteitä osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. (*Valiokunnan lausumaesitys 2*)

Kohtaanto-ongelmilla on vaikutuksia talouskasvuun sekä työttömyyden takia ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen. Julkiselle sektorille työttömyydestä aiheutuvat kustannukset ovat valiokunnan saaman asiantuntijalausunnon mukaan vuositasolla noin kuusi miljardia euroa.

Tarve osaamisen kehittämiseen työvoiman kysyntään vastaamiseksi on suuri. Karvin tekemän kyselyn perusteella ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen keskuudessa on eroja siinä, kuinka hyvin ne pystyvät nykyisellään vastaamaan työnantajien ja yksilöiden tarpeisiin suunnitelluissa työikäisen väestön (25—64-vuotiaat) koulutuspalveluja. Kokemus äkillisistä rakennemuutoksista on parantanut ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kykyä vastata työnantajien ja yksilöiden koulutustarpeisiin jatkuvan oppimisen koulutuspalveluilla.

Yksi kohtaanto-ongelman ratkaisemisen haasteista on sopivan opetushenkilöstön löytäminen ja rekrytointi tilanteissa, joissa uutta koulutusta tarvitaan nopeasti ja työvoimapulan toimiala on pitkälle erikoistunut. Toinen haasteista on sopivan rahoituksen löytäminen työikäiselle väestölle suunnattujen koulutuspalveluiden toteuttamiseksi työelämän nopeissa muutostilanteissa.

Valiokunta katsoo, että tarve osaamisen kehittämiseksi jatkuu tulevina vuosina. Erityisesti koronapandemian negatiivisista vaikutuksista selviämiseksi tarvetta on etenkin lyhytkestoisemmille ja työelämälähtöisille, esimerkiksi tutkinnon osiin tai niitä pienempiin osiin perustuville koulutuspalveluille.

Osaajatarpeeseen vastaaminen kytkeytyy myös jatkuvan oppimisen merkitykseen. Jatkuvan oppimisen käytäntöjen kehittäminen sekä informaalin ja non-formaalin oppimisen tunnistaminen aiempaa laajemmin on osa kohtaanto-ongelmien ratkaisemista.

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2021 vp

Muita huomioita

Koulutuksen rahoitus. Valiokunta kantaa huolta koulutuksen pitkäjänteisestä rahoituksesta. Vaikka hallitus on lisännyt pysyvää rahoitusta merkittävästi ja myös huolehtinut rahoituksesta määräaikaisten tulevaisuusinvestoinneilla, on jatkossa huolehdittava siitä, että koulutuksen rahoitus pitkällä aikavälillä turvataan pysyvällä rahoituksella määräaikaisten rahoituksen sijaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan osuus vuoden 2022 tulevaisuusinvestoinneista on 242 miljoonaa euroa. Tämä summa kohdentuu lähinnä varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan sekä ammatillisen koulutuksen opettajien palkkaamiseen.

Valiokunta useissa asiantuntijalausunnoissa esille tuodun mukaisesti painottaa, että hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuneet kustannukset tulee korvata täysimääräisesti erilaisten koulutusmuotojen järjestäjille.

Valtio kohdistaa lukiokoulutukseen joka vuosi noin sadan miljoonan euron rahoitusleikkauksen (996,13 euroa/opiskelija), johon vuoden 2022 talousarvioesitys ei tuo muutosta. Tämä vaikeuttaa lukiokoulutuksen laadun ja saavutettavuuden turvaamista.

Asiantuntijalausunnossa on tuotu esille huoli luonnonvara-alan ammatilliseen koulutukseen suunnatusta rahoituksen vähentämisestä, joka koskee opetus- ja kulttuuriministeriön asetustuotoehdotusta ammatillisen koulutuksen rahoitusperusteiksi. Ehdotuksessa ei ole otettu huomioon luonnonvara-alan koulutuksen tarvetta järjestää opintoja myös heinäkuussa.

Kuntatalous. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä huolehtia kuntien riittävästä valtionrahoituksesta kuntien lakisääteisten tehtävien, kuten varhaiskasvatukseen ja opetuksen, hoitamiseksi. Koronakriisin päätyminen on haasteellista monien kuntien kannalta. Koronan negatiiviset vaikutukset mm. lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oppimiseen jatkuvat vielä pitkään, ja ne edellyttävät monia lisäpanostuksia ja -toimia. Jos kunnan tulo-rahoitus ei ole riittävällä tasolla, kunnat joutuvat käynnistämään uusia sopeutusohjelmia vuoden 2022 aikana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESTYYS

Sivistysvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon ja

että valtiovarainvaliokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi 2 lausumaa (Valiokunnan lausumaesitykset).

Valiokunnan lausumaesitykset

1. *Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisiin toimiin koronapandemian aiheuttamien hyvinvoinnin ja oppimisen vajeiden korjaamiseksi riittävin resurssiosoituksin.*

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2021 vp

2. *Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy ripeisiin toimiin osaamisen ja työvoiman tarpeen kohtaanto-ongelman ratkaisemiseksi.*

Helsingissä 28.10.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Paula Risikko kok
varapuheenjohtaja Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Sanna Antikainen ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Jukka Gustafsson sd (osittain)
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Emma Kari vihr (osittain)
jäsen Ville Kaunisto kok (osittain)
jäsen Hilikka Kemppi kesk (osittain)
jäsen Anneli Kiljunen sd (osittain)
jäsen Mikko Kinnunen kesk (osittain)
jäsen Pasi Kivisaari kesk
jäsen Ari Koponen ps (osittain)
jäsen Mikko Ollikainen r (osittain)
jäsen Pirkka-Pekka Petelius vihr
jäsen Sofia Vikman kok
varajäsen Sari Multala kok (osittain)
varajäsen Juha Mäenpää ps (osittain)

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen
valiokuntaneuvos Maiju Tuominen